

DE FAGOT

TIJDSCHRIFT VOOR FAGOTTISTEN NUMMER 28 | SEPTEMBER 2022

GRACE BERNARD OFORKA

CHIEL MEIJERING

SOLOSTUKKEN

CIRANDA DAS SETE NOTAS

LIZ WEIBLER

JEUGDFAGOTDAG

14 mei 2022 **Barneveld**

Foto's: Ineke Brouwer

Ik ben David!

Ik speel vanaf mijn 5e al fagot en ben ook al vanaf mijn 5e bij elke Jeugd-fagotdag.

Ik vond het heel leuk in Barneveld, omdat het:

- 1. heel gezellig was,*
- 2. er waren leuke liedjes,*
- 3. er was een hele fijne sfeer.*

Ook het eten en drinken was goed verzorgd en de coaches waren erg enthousiast.

Ik hoop dat ik volgend jaar weer kan, omdat het elke keer weer een feestje is en ik er naar uit kijk om iedereen dan weer te zien.

De Fagot 2022

Door omstandigheden verschijnt deze aflevering van De Fagot later dan gebruikelijk. De volgende aflevering verschijnt in mei 2023. In 2022 verschijnt dus één aflevering.

Sinds enkele maanden staan op de website van het Fagotnetwerk de eerder verschenen aflevering van De Fagot. Deze kunnen gedownload worden. Overname van

artikelen is toegestaan, mits met bronvermelding.

Met ingang van deze aflevering staan op de website van het Fagotnetwerk – fagotnetwerk.org – DF-pagina's. Deze pagina's – zie onder Tijdschrift De Fagot – bevatten klikbare links naar pagina's die in een artikel genoemd worden. En de pagina's bevatten achtergrondinformatie die past bij

een artikel maar te omvangrijk is om in het blad op te nemen.

De redactie is dringend op zoek naar versterking. Het streven is een redactie van vier personen zodat de tijdsbesteding voor elk van de redactieleden te overzien is en zodat het blad vanuit verschillende interesses gemaakt wordt.

The Queen 'cried with laughter' when bassoonist played solo dressed up as Batman

The Household Division of the King's Guard are about to embark on their final call of duty for Queen Elizabeth II. During an early-morning rehearsal of the procession that will take the Queen's coffin to Westminster Hall, Lieutenant Colonel Jason Burcham revealed he used to play the piano on the royal yacht, where the Queen once "cried with laughter" after a bassoonist dressed up as Batman.

Bron: <https://www.mylondon.news/news/uk-world-news/queen-cried-laughter-bassoonist-played-25004687>

Naar verluid ging het om het liedje Lucy Long. Hier hoort u Lucy Long met fagotsolo door The Band of Her Majesty's Royal Marines - <https://www.youtube.com/watch?v=z7CueaWdf9w>

Voor meer informatie over Lucy Long: https://en.wikipedia.org/wiki/Miss_Lucy_Long

Klikbare links op de DF-pagina op fagotnetwerk.org.

De Fagot is een uitgave van het Fagotnetwerk en verschijnt twee maal per jaar.

Leden van het Fagotnetwerk ontvangen De Fagot kosteloos. De kosten voor een abonnement op jaargang 2022 bedragen € 20.

Aanmelden voor abonnementen: defagot@fagotnetwerk.org
Informatie over advertenties: defagot@fagotnetwerk.org

Vormgeving: Textcetera, Den Haag
Druk en verzending: Duocore, Katwijk

Overname van teksten en afbeeldingen uit dit blad is alleen toegestaan met schriftelijke toestemming van het Fagotnetwerk; mail: defagot@fagotnetwerk.org

Disclaimer: van materiaal afkomstig van websites is getracht de rechthebbende te achterhalen. In geval dat niet gelukt is, kunnen belanghebbenden zich melden op defagot@fagotnetwerk.org

Omslagfoto: The Bassoon, Liz Weibler

COLOFON

INHOUD

JEUGDFAGOTDAG	2
LIZ WEIBLER	4
HET BESTUREN VAN EEN ORKEST	6
JUFVERHALEN	7
CIRANDA DAS SETE NOTAS DOOR BRAZILIAANSE OGEN	8
RIETBLAZERSDAG 2022 IN HOOGVEEN	11
CHIEL MEIJERING – COMPOSITIES VOOR FAGOT	12
DUBBELCONCERTEN	13
FAGOT OP DE PLANKEN	16
VEERTIEN SOLOSTUKKEN VOOR FAGOT	18
GRACE BERNARD OFORKA	22

Liz Weibler

‘The Bassoon’

DICK HANEMAAYER

We zien een schilderij van een fagot. Het instrument lijkt achterover te hellen alsof het in een standaard staat, maar de standaard is niet te zien. De applicatuur en het es zijn geel / goud van kleur. Er is één duidelijke afbeelding van het instrument te zien. Verder is het beeld gevuld met afdrukken van gedeelten van het instrument. Naar boven toe neemt het aantal fagotafdrukken af en bovenaan het schilderij overheerst de kleur blauw; in het onderste gedeelte zien we kleine stukken blauw. Dit blauw contrasteert mooi met de kleuren van de fagot .. hemels? ...

Het schilderij bevat tekst. Ter linkerszijde: Konzert für Fagott und Orchestra. Ter rechterszijde: KV 191 (186e). Mozart dus, maar deze naam staat niet op het schilderij. Onderin zien we vijf regels muzieknoten over de hele breedte. Het ligt voor de hand dat deze regels uit de solo-fagotpartij komen.

Het schilderij is rechtsonder gesigneerd: LW, ofwel Liz Weibler. Zij is kunstenares, woonachtig in het zuiden van de V.S., Tucson, Arizona.

Liz stelt zich als volgt voor:

‘I am an artist living in Tucson, Arizona. I grew up near Chicago and studied at the Art Institute of Chicago before leaving in 1996 to travel around America. I have found inspiration in the different places I’ve lived, including the Pacific Northwest, New York City, Wisconsin and rural Arizona. Though many of my close friends are musicians, I was not well acquainted with the bassoon until I began this painting. My artwork is mostly abstract, and some of those abstractions get overlayed with a realistic element. Butterflies, birds and flowers are common additions, as well as musical instruments. When I met Bob and Treva in 2016, Bob inquired about a print of “Cello” from a 2013 painting. He told me that they both played in the Detroit Symphony Orchestra- him on bassoon

Foto: Dennis Eustace, Shoutout Arizona, 16/08/2021

and Treva played the Oboe/ English Horn. We began discussing a commission of a bassoon, and soon after I went to see Bob's bassoon and take photographs. He gave me some sheet music to include or to use as inspiration. We agreed on a size, and I went to work, beginning with adding some texture to the canvas and laying in the background colors. I then sketched in the bassoon, the words and the musical notes. Initially the painting had a lot of blues and purples, but after more discussion I decided to rework it a bit. The finished piece was completed in early 2018.

I have since painted a tambourine and currently have a violin in my studio for another project. Music is an essential element of my productivity as an artist, and I am always happy to pay homage to it.'

Opdrachtgevers

Robert and Treva Williams zijn de opdrachtgevers geweest voor 'The Bassoon'. Beide waren toen lid van het Detroit

Symphony Orchestra, Bob als solo-fagottist. Liz schrijft: 'They are art lovers and collectors who came to one of my Open Studio tours back in 2015 and bought a few paintings. Bob was particularly curious about a painting which had been sold years earlier, of a cello. He wanted something similar in style but

with a bassoon, so in 2016 we began talking about the commission. I went to their home here in Tucson and photographed the instrument. I also borrowed a bassoon from a music shop for a short while, for though I am a music lover and have many friends who are musicians, I am not well acquainted with the instrument. Bob had also given me some sheet music to reference and incorporate, and I really enjoyed painting the notes out. It was a bit too "clean" initially though, so I added more earth tones to rough it up a bit.'

Bob Williams beschrijft zijn kennismaking met het werk van Liz Weibler: 'I first met Liz Weibler several years ago at an art open house and she had a wonderful painting that she had done of a cello. I asked her if she could do a similar painting of a bassoon and she agreed to do it. The painting is of a Fox 601 bassoon #55555 that I played on the last few years of my tenure as Principal Bassoon of the Detroit Symphony. It is a

gold-plated horn with many options and I thought it would be very interesting to have a painting of it in Liz's style.' 'My last three Fox Bassoons have been gold plated. This sounds very expensive but the amount of gold used is very little and the cost is less than \$1000. Gold plating is a bit "slipperier" than the standard silver plating. Gold plated keys are silver plated first.'

De 'options' op zijn Fox-fagotten en op zijn nieuwe Heckel (@16168) heeft Bob desgevraagd beschreven; deze tekst treft u aan op de DF-paginan van webpagina's van fagotnetwerk.org onder De Fagot 28, Bij Liz Weibler 'The Bassoon': 'Extra Keys to Expand Your Fingering Potential'

Op het schilderij zien we de vermelding van het fagotconcert van Mozart, in tekst en in noten. Bob schrijft: 'When she came over to my home in Tucson I was working on the Mozart concerto for a performance in Detroit and when she took pictures of the bassoon the Mozart was on my music stand. I did not know it was going to be in the painting but was very happy with the final result.'

Zie Tijdschrift De Fagot / De Fagot 28 op fagotnetwerk.org voor een aantal links naar werken van Liz Weibler en voor het artikel van Bob Williams over aanpassingen aan zijn fagot.

The Cello

'The Bassoon' in wording

Het besturen van een orkest

WIM DERKSEN

Als fagot maak je vaak deel uit van een orkest. Een orkest heeft een bestuur. Sommige besturen doen geruisloos alles goed, andere scheppen vooral chaos. Ik heb regelmatig in een bestuur gezeten en ook veel besturen zien opereren. Zou je 'goed besturen' in kort bestek kunnen beschrijven? Aan welke regels zouden alle bestuursleden zich moeten houden en welke taken zijn er? Ik ga het hier proberen.

Regels voor goed bestuur

Voordat ik zes regels voor goed bestuur wil formuleren, moet eerst duidelijk zijn waartoe die regels moeten dienen. Ik onderken drie functies. Ten eerste moeten de regels het handelen van het bestuur transparant maken voor de leden. Ten tweede moeten de regels zorgen voor een efficiënt bestuur. Ten derde, en in het verlengde van het tweede moeten regels 'gezeur' voorkomen. Gezeur binnen het bestuur en gezeur tussen het bestuur en de leden.

Naar mijn idee zijn de volgende zes regels een goed uitgangspunt voor goed bestuur:

1. Elk bestuurslid houdt zich aan statuten en huishoudelijk reglement.
2. De taken en verantwoordelijkheden in het bestuur zijn helder verdeeld.
3. Bestuurstaken worden zo veel mogelijk gedelegeerd aan orkestleden die geen lid zijn van het bestuur.
4. Elk bestuurslid houdt zich bij zijn eigen taak. Het is de taak van de voorzitter om te controleren of iedereen zijn taak adequaat vervult.
5. Iedereen in het bestuur houdt zich aan gemaakte afspraken. Alleen gezamenlijk kunnen nieuwe afspraken worden gemaakt.
6. Alle zaken die gangbaar zijn, kunnen door het verantwoordelijke bestuurslid zelfstandig worden afgedaan.

Voorbeeld: stel, er is een proefspel voor nieuwe leden. Het is vooraf duidelijk wie over toelating tot het orkest beslist. *Bijvoorbeeld: dirigent, de concertmeester, de aanvoerder van de groep en het verantwoordelijke bestuurslid. Dan bemoeien de overige bestuursleden zich niet met het proefspel en accepteren de uitkomst ervan.* Voorbeeld: de concerten vinden altijd plaats in locatie A of locatie B. Het verantwoordelijk bestuurslid beslist zelfstandig of het de volgende keer A of B wordt. Maar over een nieuwe zaal wordt door het hele bestuur besloten

Voorbeeld: de voorzitter onderhoudt het contact met de dirigent. Bij verhindering van de dirigent regelt de voorzitter de inval-dirigent, zonder dat het hele bestuur daarover hoeft te vergaderen. Maar als de dirigent afscheid neemt, besluit het voltallige bestuur welke procedure moet worden gevolgd voor het vinden van een nieuwe dirigent.

Taken van het bestuur

Als je taken in het bestuur helder wil verdelen, zal je een helder zicht moeten hebben op de taken die in een bestuur te vervullen zijn. Als ik het goed zie, is er een vijftal clusters van taken te onderscheiden. Natuurlijk kunnen clusters worden gesplitst of samengevoegd. De taken kunnen in het bestuur worden verdeeld en deels onder leden worden gedelegeerd.

CLUSTER 1: DE 'VOORZITTER'

- Voorzitten en agendering van vergaderingen van bestuur en van algemene ledenvergadering
- Nadenken over de toekomst van orkest en vereniging
- Contact en afspraken met dirigent
- Seizoensplanning: data van concerten en repetities
- Bewaken van gemaakte afspraken
- Coachen van de overige bestuursleden
- Toedeling van onvoorziene, tijdelijke taken in het bestuur.

CLUSTER 2: DE 'ORKESTCOMMISSARIS'

- Samenstelling orkest
- Placeren van orkestleden
- Bladmuziek [zeer goed te delegeren aan orkestlid]
- Voorzitter van programmacommissie

CLUSTER 3: DE 'PENNINGMEESTER'

- Innemen van contributie
- Kaartverkoop voor concerten
- Aanvragen subsidies
- Het doen van alle uitgaven
- Het beheer van de bankrekening(en)

CLUSTER 4: DE 'SECRETARIS'

- Communicatie met de leden
- Website
- Organisatie en notuleren algemene ledenvergadering
- Afhandelen van algemene mail aan vereniging

CLUSTER 5:

- Organiseren repetitielocatie
- Organiseren concertlocatie
- Organiseren concert
- Vervoer instrumenten

En de dirigent? Er is een duidelijk onderscheid tussen de verantwoordelijkheden van de dirigent en de verantwoordelijkheden van het bestuur. De dirigent is geen bestuurslid, laat staan voorzitter, de dirigent is werknemer van het orkest. In die rol:

- Is hij eindverantwoordelijk voor het artistiek beleid.
- Heeft hij vetorecht over het programma.
- Heeft hij vetorecht over de toelating van nieuwe leden [leden die eerder zijn toegelaten, kunnen niet door dirigent worden verwijderd]

Tot slot: zo zou ik het doen. Iedereen moet doen waar hij of zij zich zelf het beste bij voelt. Maar ik heb mijn ideeën opgeschreven zodat iedereen zijn eigen gedachten er eens aan kan toetsen. Dat kan nooit kwaad.

JUFVERHALEN

SUZANNE VAN BERKUM

Gargamel

Aan het begin van de les laat een leerling van 17 mij weten dat hij aan een nieuw riet toe is. Ik vraag even wat er aan de hand is (wellicht kan ik het leven van zijn huidige riet immers nog wat verlengen), maar zijn antwoord is duidelijk: 'Mijn riet ziet eruit als Gargamel!'. (Je weet wel, die van de Smurfen).

Tsja, bleek en gehavend dus. Het is dan inderdaad duidelijk tijd voor een nieuw riet ...

Egyptisch volkslied

Ik vraag een leerling van een jaar of 14 om de toonladder van C te spelen. Wanneer ze dat goed volbracht heeft, verzoek ik haar om dezelfde toonladder nogmaals te spelen, maar dan met drie mollen (de oplettende lezer zal hier c-mineur herkennen). Vervolgens vraag ik haar om van de Bes een B te maken (wat leidt tot de harmonisch variant van c-mineur, maar dat vertel ik haar nog even niet). Vol verwondering speelt ze deze – voor haar oren – inmiddels toch wel behoorlijk ongewoon klinkende toonladder. Als ik haar vraag, of ze dit enigszins logisch

of bekend vindt klinken, antwoordt ze: 'Het lijkt wel het Egyptische volkslied!'. Toegegeven, die overmatige secunde aan het eind van de harmonische mineurtoonladder (in het geval van c-mineur harmonisch het interval As-B) klinkt ook wel exotisch.

Schoon

Een net begonnen jongen van 10 leg ik de greep van de Fis uit. 'De Fis (lees: Vies)? Is er dan ook een Schoon?' is zijn onmiddellijke reactie. Voordat ik kan antwoorden, haalt hij zijn riet van het es en blaast rechtstreeks in zijn es, waarbij hij met zijn vingers de greep van de Fis heeft. Vervolgens zet hij zijn riet weer op het es en blaast nog eens. 'Kijk', zegt hij triomfantelijk: 'Dit is de Fis (met riet) en dat is de Schoon (zonder riet)! Nu heb ik jou ook een nieuwe noot geleerd!' En daar kan ik hem geen ongelijk in geven natuurlijk...

Motor

Met een volwassen leerling heb ik het over het anticiperen op de volgende noot: vingers, lipspanning, ademsteun: er is zoveel om – zeker als nog tamelijk beginnende

speler – bewust van te zijn wanneer je van de ene noot naar de andere gaat, vooral bij grote sprongen. 'Ah', zegt ze, 'het is dus net als bij motor rijden: dan moet je ook goed de bocht in kijken, anders vlieg je uit de bocht!'.

Een treffende vergelijking, wat mij betreft.

Bliep

Een meisje van 11 speelt sinds kort in het jeugdorkest van de plaatselijke harmonievereniging. In de partijen komen – natuurlijk – allerlei mollen langs. De As heeft ze echter nog maar kort geleden geleerd en zit nog niet zo goed in haar vingers. In de les oefenen we de orkestpartijen, maar bij de As hapert het steeds nog even. Ze wordt er ongeduldig van. 'Ik zeg wel BLIEP' stelt ze dan voor. En zo doen we het: ze speelt gewoon wat er staat, maar telkens wanneer er een As opduikt, zegt ze 'bliep', wel in het voorgeschreven ritme natuurlijk. Het blijkt uitstekend te werken. De week erna spelen we het stuk nogmaals in de les, maar dan zonder 'BLIEP' en met Assen.

DER VERSUCH, MIT 70 DAS FAGOTTSPIELEN ZU ERLERNEN

Bron: kobo.com

Zie ook de DF-pagina's op fagotnetwerk.org

Vorwort

Als ich beinahe 70 war, habe ich mir zum Ziel gesetzt, das Fagottspielen zu erlernen.

Ganz schnell wurde klar, ohne professionelle Unterstützung wird da nichts draus. Also habe ich mich bei der örtlichen Musikschule zum Fagottunterricht angemeldet.

Die dann folgenden 87 Lektionen mit der Fagottlehrerin habe ich dabei jeweils in Aufsätzen beschrieben. Die Beschreibungen dieser Unterrichtsstunden sind sequentiell festgehalten und überspannen eine Zeitdauer von dreieinhalb Jahren.

Das Fagott ist ein nicht ganz einfaches, aber umso faszinierenderes Instrument. Wer sich dafür interessiert, der findet hier viele spannende Tipps und Tricks.

Ursprünglich fanden die Lektionen 14-täglich statt. Mit der Zeit kam dann aber die Ehefrau von Christian Schneider als Horn-Schülerin dazu, sodass die Lektionen um eine Kammermusikstunde pro Monat erweitert wurden. Damit kamen weitere Komponenten wie Zusammenspiel und Arrangieren ins Spiel, was den Unterricht noch spannender machte.

Viel Spass!

Christian Schneider

Ciranda Das Sete Notas door Braziliaanse ogen

ELLEN KRUTHOF

Achtergrond

In 2109 verscheen een masterscriptie van Paulo H. Siqueira over één van mijn favoriete stukken, *Ciranda das sete Notas* van Heitor Villa-Lobos. Siqueira studeerde aan de Columbus State University in Georgia. Hij is Braziliaan of heeft in ieder geval Braziliaanse roots. Sommige van zijn bronnen, b.v. een interview met een fagottist, heeft hij zelf vertaald. Het doel van zijn scriptie was om fagottisten een beter begrip te laten hebben van het stuk.

Waar hebben we het over? *Ciranda das sete Notas* is in 1933 geschreven. Heitor Villa-Lobos' was in de jaren '20 van de 20e eeuw een tijdlang in Frankrijk geweest en had daar kennism gemaakt met de Franse fagotschool, met Europese componisten als (de in Parijs woonachtige) Stravinsky en met uitgevers als Eschig, waar hij zijn stukken zou laten drukken.

Afb. 1: *Ciranda* maat 1, versie met piano

Ciranda is gecomponeerd voor fagot en strijkers, er bestaat ook een versie voor fagot en piano. Het is in 3/4-maat, de toonsoort is C-groot. Het woord "ciranda" betekent rondedans, het wordt in het Braziliaans gebruikt voor een kinderdans. De deelnemers vormen een kring. Wanneer er genoeg mensen meedoen kan er binnen de kring een tweede kring gevormd worden. De titel zegt dat er zeven noten zijn die deel

uitmaken van de rondedans. In de eerste maat spelen de violen deze zeven noten: de toonladder van C zonder de slot-C, zie Afb. 1. Het ritme is: vier achtstes en een trioel, precies een maat vol. Deze niet affe toonladder komt regelmatig terug. Het duurt tot aan de laatste twee maten voordat er een C volgt op de toonladder en dit is meteen de moeilijkste noot van het werk. Na een kwartier heftig spelen (hoog, laag, weinig pauze, veel verschillende ritmes) en de laatste toonladder-figuur vanaf c' *ff* met accenten, volgt er een C in de balk, *pp*, gedubbeld door de strijkers. Die zal moeilijk stemmend te krijgen zijn, zonder verdere context heeft die C al de neiging te hoog te zijn.

Het stuk is opgedragen aan "Mindinha", de koosnaam voor Arminda Neves d'Almeida, de vrouw met wie Villa-Lobos vanaf 1936 samenleefde. Wanneer we afgaan op de dubbele strepen in de uitgave zijn er drie delen: begin t/m cijfer 12, cijfer 13 t/m cijfer 24 en cijfer 25 t/m eind.

Verbeteringen van de uitgave

Hoewel de *Ciranda* in 1933 gecomponeerd is, werd het pas in 1961 uitgegeven en dat is de uitgave waar we nog steeds van spelen. Paulo Siqueira haalt een Braziliaanse dissertatie aan uit 2016 van Felipe dos Santos Arruda² waarin te vinden is dat het handschrift een paar andere noten heeft dan de uitgaven. Drie maten voor 17 staat in het handschrift in de fagotpartij ais-E, cis'-G en niet ais-C, cis'-B, zie Afb. 2. Opvallend is ook dat in het handschrift bij cijfer 16 quasi

Lento staat, terwijl de uitgave daar quasi Andante heeft. Er staat geen metronoomcijfer bij, in de uitgaves ook niet. Het is niet duidelijk of de metronoomcijfers op andere plaatsen in de partituur van Villa-Lobos afkomstig zijn.

Een andere bron die Siqueira heeft geraadpleegd, is een interview dat de fagottist Noel Devos (1929-2018) in 2007 heeft gegeven. Hij was een Franse fagottist die in 1952 naar Brazilië was gekomen om daar in een symfonie-orkest te spelen. Uiteindelijk bleef hij zijn hele leven in Brazilië en stichtte er een fagotschool. Hij heeft *Ciranda* met Villa-Lobos doorgenomen en zijn commentaar hebben we dus uit eerste hand. Is het bijzonder dat deze fagottist zich de opmerkingen van Villa-Lobos een halve eeuw later nog herinnerde? Als je bedenkt dat Villa-Lobos in de jaren '50 van de vorige eeuw een gevestigde naam had als componist en als je je dan rechtstreeks met hem kon en mocht onderhouden over zijn werk voor jouw instrument, is het aannemelijk dat je daarvan inderdaad een halve eeuw later de details nog weet.

Een opmerking van Villa-Lobos betrof de tempo-aanduiding op cijfer 25: *Meno*. Wanneer je dat beschouwt als langzamer t.o.v. het tempo van cijfer 23 "a tempo do Andante" kom je te langzaam uit. Devos vertelde dat Villa-Lobos aangaf dat het op cijfer 25 vrolijk dient te zijn, het *Meno* is op te vatten t.o.v. het Tempo I van cijfer 19.

Afb. 2: Handschrift, rondom cijfer 16 met blauw omcirkeld de afwijkende tonen

¹ Bron: Engelstalige wikipedia

² Titel is "Habilidades técnico-interpretativas ao fagote para a performance da Ciranda das sete notas (Fantasia para fagote e quinteto de cordas) de Villa-Lobos"

Afb. 4: Maat 1 t/m 5, versie met piano

Numerologie

Villa-Lobos componeerde verschillende werken met de titel *Bachianas Brasileiras*. Hieruit blijken zijn voorkeuren voor Bach en Braziliaanse muziek. Paulo Siqueira zoekt naar verbanden binnen de *Ciranda* op basis van numerologie, zoals bij Bach. Hij baseert zich op een boek van Ruth Tatlow³, die stelt dat wanneer Bach muzikaal de aandacht op iets wil vestigen, er waarschijnlijk ook getalsmatig een betekenis in zit. In verschillende werken van Bach heeft hij daarnaast zijn "handtekening" verwerkt in de vorm van de tonen *bes-a-c-b*, die in het Duits *b-a-c-h* zijn. Aantallen zijn belangrijk, zoals het aantal maten van een stuk, of het aantal noten van een thema. Zo zette Bach het aantal 14 in als alternatieve handtekening: dit is de optelling van de letters in het alfabet ($2+1+3+8$). Een ander terugkomend fenomeen is tekstuitbeelding binnen de partituur, bijvoorbeeld het schrijven van een akkoord met een kruis erin op het woord "Kreuz".

Paulo Siqueira is op zoek naar opvallende momenten en gaat dan op zoek naar een extra betekenis. Meteen in de eerste paar maten ziet hij zowel de naam "Villa" als de initialen HVL. Heitor Villa-Lobos liet de manier van het schrijven van zijn initialen zoals in Afb. 3 in veel uitgaves terugkomen.

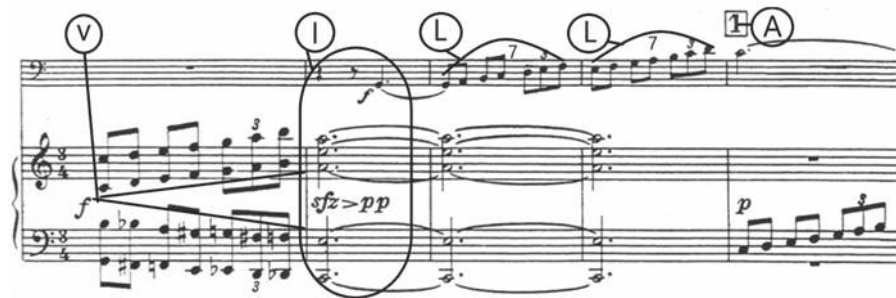
Afb. 3: Initialen

De initialen HVL, zie ook Afb. 1:

- H: als 7e toon van de serie vanaf de C en als 8e letter van het alfabet, afgeleid van de 8 als oktaaf-interval in de linkerhand.
- V: in de twee lijnen in de begeleiding die van elkaar bewegen, de zeven toonladder-tonen omhoog en de chromatiek omlaag, een kwartslag gedraaid.
- L: als omgedraaide 7, de series van zeven tonen.

De naam Villa ziet Siqueira als volgt in maten 1 t/m 5, zie ook Afb. 4:

- V: als de twee lijnen die van elkaar bewegen, een kwartslag gedraaid.
- I: de 1e trap (akkoord van C-groot) in m.2.
- L: twee keer omgedraaide 7 in de fagotstem in de maten 3 en 4.

- A: als alternatieve schrijfwijze voor cijfer 1 in m.5.

Wat mij betreft zijn hier schimmigheden in de logica. Waarom zou je letters en cijfers om mogen keren als dat beter uitkomt? Een V ligt niet op zijn kant en het cijfer 7 is geen L. Daarnaast is het nogal dwaas om het akkoord in maat 2 te bestempelen als 1^e trap, terwijl het akkoord in m.8 met dezelfde begintonen (c-e-a) terecht VI⁶ genoemd is.

Siqueira beschouwt het moment in m.16 waar de fagot een voorslag speelt als opvallend moment. Dat is het ook: de fagot speelt dezelfde versiering als daarvoor (m.12) in de 1^e viool, maar dan óp de 1^e tel, ongeleid. Het komt terug in de 2^e en 3^e maat van cijfer 3, maar alleen in de 3^e maat met de versiering. Siqueira gaat hier helaas niet op in, zelfs integendeel. Hij slaat deze noten over in zijn telling omdat ze direct hiervoor ook al gespeeld zijn. In plaats van de herhaling van tonen, zeker in hetzelfde ritme, als een bevestiging of benadrukking te zien, kiest hij ervoor om steeds te tellen tot er zeven "nieuwe" tonen voorbij zijn gekomen. De conclusie van al dat tellen is dat de 7^e van een serie opvallend vaak de toon b is, zoals te zien is in Afb. 5, de maten 13 t/m 20. De nummering is van Siqueira en laat zien dat de 7e in deze serie nog niet gespeelde toon inderdaad drie keer een b is. De vraag is hoe belangrijk dit is, gegeven het feit dat je "de 7^e" niet als zodanig voorbij zult horen komen. In het voorbeeld zal de versiering in m.16 de aandacht trekken, hoewel in deze maat volgens de gevolgde logica van het tellen van nog niet gespeelde tonen, de hele versiering niet relevant is.

Stijlkenmerken

Het Braziliaanse woord *chôro* betekent klaagzang, maar het is up-tempo en vrolijk. Het staat in een tweedelige maatsoort,

Afb. 5: Fagot, m.13 t/m 20

met veel zestienden en syncopische ritmes. Villa-Lobos schreef een aantal stukken waarin de term *chôro* in de titel voorkomt en ook in de *Ciranda* zijn er kenmerken van terug te vinden.

Afb. 6: Begin van een chôro-ketting

In een *chôro* wordt van oorsprong veel geïmproviseerd, waarbij een klein motief bouwsteen is voor een grotere ketting. Iets dergelijks is te vinden in de fagotstem in de maten 2 en 3 van cijfer 5, Afb. 6. Het motief is maar vier zestienden lang en dit wordt vijf keer herhaald, als in een improvisatie. De *Ciranda* staat in zijn geheel in drie-kwartsmaat, terwijl de *chôro* tweedelig is. Villa-Lobos heeft dit opgelost door de maatsoort minder hoorbaar te maken. De begeleiding bestaat uit een lange noot en de verdeling in de fagotstem is ambigue. Het kan evengoed 3 keer 2 kwarten (drie tweedelige maten) als 2 keer 3 kwarten (twee driedelige maten). Andere voorbeelden van zulke dubbelzinnigheid zijn de eerste 3 maten in cijfer 7 en de 3 maten voor cijfer 9.

Siqueira stelt dat Villa-Lobos is beïnvloed door Stravinsky in het stapelen van kwarten of kwinten tot akkoorden. Dergelijke akkoorden zijn inderdaad overal in de *Ciranda* te vinden. Hij benoemt gelukkig nog wel een eerdere studie waarin de overeenkomsten van de fagotmelodie aan het begin van deel 3, met het begin van *le Sacre du Printemps* van Stravinsky centraal staan. Niet alleen het hangen op de hoge c, maar ook de melodie doet denken aan het begin van de *Sacre*.

³ Bach and the Riddle of the Number Alphabet, Cambridge, 1991

Afb. 7: Fagotmelodie begin deel 3, cijfer 23

Meer plaats ruimt Siqueira in voor het verwijzen naar de HVL-initialen van Afb. 3. In de begeleiding in de contrabassen (in Afb. 7 klinkend weergegeven) ziet hij een W- of M-figuur. Het cijfer 23 verwijst alfabetisch naar de W. Het interval E'-F, een kleine none, draait hij om tot een grote septiem, waarmee de 7^e toon, de H, weer in beeld is. Ook draait hij de 7 om tot een L. Tenslotte vindt hij dat de M middenonder aanwezig is in de initialen. De septiem die geen aandacht krijgt, maar volgens mij meer terzake doet omdat hij opvallend en hoorbaar als septiem is, is de opmaat d' van de fagot.

De laatste maten

In de maten 331 en 332 ligt er een unisono c, zowel in de fagot als de strijkers ppp. Bij Bach zegt het aantal maten van een stuk of een deel iets. Siqueira stelt dat maat 331 numerologisch gelijkgesteld kan worden

met 7 door de afzonderlijke cijfers op te tellen: $3+3+1=7$, wat weer verwijst naar de H van Heitor en de Duitse benaming voor de toon b. Ook de laatste maat verwijst naar een H, omdat $3+3+2=8$ verwijst naar de 8^e letter van het alfabet, de H.

Het kan dat Villa-Lobos zijn “handtekening” zou hebben gezet bij de laatste maten, maar het lijkt mij onmogelijk dat het daar over de toon b zou gaan. De laatste twee maten gaan over het eind van de rondedans van de zeven tonen, omdat de achtste wel volgt en dat is een c. Of eigenlijk: een aantal oktaven c’s op elkaar.

De fagottist Noel Devos, die het stuk aan Villa-Lobos heeft voorgespeeld, heeft geopperd dat de hoge c logischer zou zijn in de toonladderfiguur en beter te spelen met een vermoeide embouchure. Villa-Lobos

reageerde daarop met de opmerking dat hij c heeft geschreven omdat hij precies die toon wilde hebben. Er restte Devos weinig anders dan een hulpgreep te bedenken om de c te stabiliseren.

Wat hebben we aan deze studie?

Wat betreft de Braziliaanse bronnen van Siqueira zoals het handschrift van Villa-Lobos, het interview met Devos of de kenmerken van de choro, is de scriptie een fijne en welkome aanvulling op de kennis over de Ciranda.

Zijn betoog wordt minder geloofwaardig wanneer Siqueira begint te goochelen met cijfers, zoals bij het doortellen tot zeven “nieuwe” tonen. Bij een analyse van een muziekstuk is het juist relevant welke tonen hoorbaar belangrijk zijn en dat zijn vaak herhaalde tonen.

Het omdraaien van letters en cijfers wanneer dat beter uitkomt, zoals het op zijn kant leggen van een V, het gelijkstellen van een L aan een 7 en van een M aan een W en aan een 3 is niet logisch en inconsequent. Het zou aannemelijker zijn om "Villa" te lezen wanneer alle letters op dezelfde manier gekanteld zouden zijn. Ook het omdraaien van een interval als een none tot een septiem lijkt willekeurig, omdat het daar beter uitkomt in de redenatie. We hebben, kortom, gedeeltelijk profijt van deze studie, het is een kwestie van selectief lezen.

ADAMS DOUBLE REED FESTIVAL

Leitzinger fagotten

Precies één jaar na de première van het duo voor fagotten Aulos van Henk de Vlieger tijdens het Bassoons for future festival in Maastricht spelen Margreet Bongers, Freek Sluijs en Jos Lammerse een ander nieuw werk, Lagrangian Relaxation van Yvonne Troxler. Dit gebeurt tijdens het slotconcert van Het Adams Double Reed Festival dat wordt gehouden op 29 en 30 oktober 2022 in Ittervoort en gratis toegankelijk is.

Zie voor het programma van de laatste dag deze link:

https://www.adams-music.com/festivals/adams_double_reed_festival/
zondag 30 oktober 2022

De algemene link naar het festival is deze:

https://www.adams-music.com/festivals/adams_double_reed_festival

Het programma bestaat uit shows van instrumenten en uit concerten, masterclasses en workshops door diverse artiesten.

RIETBLAZERSDAG 2022 in Hoogeveen

Foto's: Jeannette Ovink

Door: Frans Emmen

Gé Reinders heeft ooit gezongen: "Bloasmeziek bloast mich omver". Deze regel uit "Bloasmuziek" was zeker van toepassing op de Rietblazersdag in Hoogeveen. Aange-moedigd door het succes van de dubbelriet-blazersmiddag in 2020 is vanuit het Fagot-netwerk een samenspeeldag voor rietblazers georganiseerd. Ruim dertig rietblazers van alle leeftijden en spelniveaus kwamen op zaterdag 12 februari naar Scala in Hooge-veen. Naast hoboïsten en fagottisten waren dit keer ook klarinetspelers uitgenodigd.

Het programma bestond uit samenspelen, deels op basis van niveau en een aantal workshops. Als docenten waren Hanka Clout, Suzanne van Berkum en Pauline Westen uitgenodigd. De dag werd begonnen met samenspel met als afsluitend stuk de "Französische Märsche" van Philidor L'ainé.

Vervolgens kon gekozen worden uit een drietal workshops. Hanka Clout ging op inspirerende wijze in op de aspecten van samenspelen zoals klank, intonatie en klank-voorstelling. Pauline Westen nam ons mee in de wereld van het muzikale brein waarbij het brein bij het maken van muziek schaken en schaatsen lijkt te combineren. Suzanne van Berkum gaf de workshop "Ontspannen spelen en blazen" waarbij ze een aantal leuke oefeningen had om de ademhalings-techniek te verbeteren.

Tijdens de dag kon je ook op je eigen niveau samenspelen. Voor het B-niveau werd "Gavotte" van Maichelbek gespeeld en een Menuet van Mozart. Bij het spelen van "Zum Gali Gali" werd ook gebruik gemaakt van zang. De dag werd in de grote zaal besloten met een optreden van alle verschillende niveaus. Het B-niveau speelde als afsluitend stuk het Menuet. Het was mooi om te horen hoe goed er door iedereen al werd samen-gespeeld. Bij het spelen van "Zum Gali Gali" werd ook gezongen en getrommeld. Een inspirerend en muzikaal einde van de dag waarmee zoals Gé Reinders zong: "mit toet-ers en bellen 'n sjoon verhaal verteld werd". Het was een leuke, goed georganiseerde dag in Hoogeveen. Dank aan iedereen die dit mo-gelijk heeft gemaakt. Voor herhaling vatbaar.

Door: Bente Meulenbeld

Toen we naar binnen liepen konden we kof-fie en thee kopen en alvast gaan uitpakken. Om 10:15 uur gingen we met de hele groep beginnen. Iedereen had uitgepakt en we gin-gen toen eerst even stemmen. Toen iedereen dat had gedaan gingen we beginnen. We speelden een paar liedjes samen. Ik vond ze super leuk! Het waren allemaal verschillende liedjes en iedereen vond wel iets leuk. Ook waren er meerdere stemmen, dus iedereen kon lekker meespelen.

Daarna was er een ronde in groepjes op je eigen niveau. Er was niveau 1, 2 en 3 en ik zat in niveau 2. We gingen even kijken of de verdeling van alle stemmen wel goed was bij alle liedjes en toen gingen we de liedjes oefenen. Dat was super leuk, omdat je hier met een iets kleinere groep zit, en je dus goed contact hebt met iedereen. Toen was er een workshopronde, en je moest toen je je opgaf al kiezen waar je heen wilde, dus iedereen was al ingedeeld. Ik ging naar een workshop over de hersenen en wat voor een invloed muziek op de hersenen

heeft. Ik vond het super interessant! Ook kregen we daar nog een paar tips over hoe je je zenuwen onder controle kunt houden en het werkte echt super goed! Een paar dagen na dubbelriet dag had ik iets waar ik super zenuwachtig voor was, maar toen ik de oefeningen deed die ik daar had geleerd was ik ineens bijna niet meer zenuwachtig!

Na de workshop hadden we een uurtje pau-ze. Iedereen zat gezellig te kletsen, en ook de docenten deden gezellig mee. De sfeer was super fijn, en iedereen voelde zich erg op zijn gemak.

Na de lunch was er nog een workshop ronde. Ik ging toen naar een workshop over adem-steun en dat soort dingen. We leerden hoe je je ademsteun kunt inzetten bij bijvoorbeeld hele harde, of zachte noten. We gingen lekker experimenteren tot hoe zacht je kon, en hoe lang je één noot vol kon houden. Ook leerden we goede manieren om je vingers er aan te laten wennen om moeilijke grepen achter elkaar te pakken.

Daarna was er nog een ronde met de groep-jes. Toen gingen we met de hele groep de gezamenlijke liedjes weer spelen, en toen ging iedere groep na elkaar één stuk dat we geoefend hadden spelen. We waren elkaars publiek, maar iedereen klapte heel hard, en het klonk heel er goed, met al die hobo's fagotten en klarinetten! Toen was het afge-lopen, bedankten en applaudisseerden we voor de docenten en organisatoren, paktten we in en gingen we naar huis.

Ik vond het een erg leuke ervaring, en heb er veel van geleerd!

Chiel Meijering – composities voor fagot

ELLEN KRUIHOF

Inleiding

Voor iedereen die twijfelt of er nog eens iets leuks voor fagot geschreven wordt, is de site van Chiel Meijering¹ een aanrader. Stukken met elektronica, duo's, concerten, dubbelconcerten, tripleconcerten, tot en met een concert voor twaalf fagotten en strijkorkest. Elke aandacht lijkt te weinig voor zoveel werken, we lichten de meest in het oog springende eruit. In deze aflevering behandelen de stukken met elektronica en, als deel van de serie, de dubbelconcerten.

Wie is Chiel Meijering en waar komt dit indrukwekkende oeuvre vandaan? Meijering is geboren in 1954 en studeerde slagwerk en compositie. De aandacht voor de fagot was er al vroeg: Meijerings docent muziek op de middelbare school speelde fagot en nam het instrument af en toe mee naar de les. Deze docent stimuleerde creativiteit onder de leerlingen, bijvoorbeeld door te vragen of de leerlingen operamuziek konden componeren bij een gegeven libretto. Zijn eerste werk met een prominente rol voor de fagot was "I can't get no satisfaction", met een vette knipoog naar de Rolling Stones. Het dateert uit 1983 en is geschreven voor het fagot-piano duo Marieke Stordiau en Marjolein Bakker.

Meijering schrijft ongelooflijk snel: er staan inmiddels meer dan 1200 werken op zijn naam. En wie dacht dat Vivaldi veel fagotconcerten heeft nagelaten, moet zeker nog even neuzen in de werken van Meijering. Er zijn maar liefst 143 concerten met een fagot als solo-instrument.

In de 20e eeuw concentreerde Meijering zich vooral op het schrijven van werken voor kleine bezetting, hoewel symfonisch werk altijd vertegenwoordigd is geweest. Sinds 2006 is ook het genre opera nadrukkelijk in beeld, na het succes van de Alzheimer Opera.

Wat is kenmerkend voor de muziek van Meijering? In ieder geval een gezond gevoel

voor humor. Wanneer je in de lijst met werken leest dat een stuk voor saxofoons "I like rats but I don't like Haydn" heet, word je daar wel nieuwsgierig van.

Electro

Bij het doorzoeken van de recente werken voor fagot valt de naam van Kathleen McLean op. Deze Canadese fagottiste vertelt op haar website in een blog² hoe een stroom composities haar kant op kwam nadat ze een mailtje had geschreven aan Meijering. Ze had het werk "Nocturnal Residents" gespeeld op de idrs³ conferentie van 2010 en dacht aan Meijering voor een nog beschikbare ruimte op de opname die ze gepland had voor haar sabbatical in 2016. Wat volgde waren ongekend veel stukken voor fagot die haar kant op kwamen: fagotconcerten, dubbelconcerten en een uitgebreide verzameling voor fagot en elektronica⁴. Er zijn tot nog toe acht albums uitgegeven, waarbij Meijering behalve de bedenker van de muziek ook de bediening van de elektronica voor zijn rekening neemt, de synths. Ze hebben een dubbele nummering: Volume (Vol) volgens de telling van

Elk album bevat ongeveer een uur aan muziek. Soms speelt de fagot met de baslijn mee, soms speelt de fagot er een eigen stem tegenaan. In de muziek zitten vaak rifjes, kleine fragmenten met een ritmisch patroon die herhaald worden. Het album Happy Hours werd oorspronkelijk gecomponeerd voor basklarinet. De première⁶ ervan was midden in de lockdown, juni 2020, met alleen de componist als publiek in het Muziekgebouw aan 't IJ.

De opnames zijn te beluisteren op Spotify of Apple Music. Wanneer je een album koopt, heb je de beschikking over de complete opname en ook over de opname zonder fagot, "music minus one", die je er dan zelf bij moet spelen. Het zijn geen makkelijke partijen: het tempo ligt over het algemeen hoog, kwart=140 is geen uitzondering. De fagotpartij is genoteerd in drie sleutels en het bereik is van lage bes tot aan e". De ritmes zijn behoorlijk ingewikkeld, hoewel het natuurlijk scheelt dat je ook met McLean mee kan spelen om te oefenen.

Van het nummer "In the Beginning" op het album Rave On een paar voorbeelden. Met tempo kwart = 136, zet de fagot in als volgt:

Afb. 1: In the Beginning, maat 17-19

Meijering/McLean en Donemus Cross Over (DCO) volgens uitgever Donemus⁵.

Titel	Vol	DCO
Rave on	1	016
Shimmy Shimmy	2	017
Night Ride	3	014
Nonstop Electronic Love	4	015
Spaceways of Time – cinematic samplings	5	018
Guilty Pleasures	6	013
Happy Hours	7	012
Pipes and Dreams	8	019

Zonder pauze gaat dit fragment over in een baslijntje in de onderste regionen.

Later in het stuk krijgt de fagot een ritme van achtste-punt. Het blijft een vierkwartsmaat, de eerste drie tellen zijn verdeeld over vier noten, waarna er nog twee gewone achtstes volgen op de vierde tel. Dit fragment blijft zo gedurende acht maten.

In de muziek zitten verwijzingen naar oude meesters als Bach of Gabrieli. Ook zitten er verwijzingen naar de Schotse afkomst van Kathleen McLean in, zoals "The Jig" (Shimmy Shimmy) of "Pipes and Dreams". Wanneer er

¹ chielmeijering.com (zie voor klikbare links de DF-pagina's op fagotnetwork.org)

² www.kmbassoon.com/wp-content/uploads/My-Surreal-Sabbatical-How-One-Email-Transformed-Bassoon-World.pdf

³ Internationaldoublereed.org, zie idrs.org

⁴ www.kmbassoon.com/recording-projects/forging-a-path-to-the-future-with-bassoon-and-electro-music/

⁵ donemus.nl/releases/crossovers/

⁶ youtu.be/ziybcWUqAU4

Afb. 2: In the Beginning, m.103

een stijl op de muziek geplakt zou moeten worden, zou dat funk worden. Het eerste

nummer op het album Shimmy Shimmy is "Can't help being Funky", een hergebruikt rifje. Het origineel met die titel had Meijering in 1978 voor zijn funkband TX109 bedacht. Een ander nummer van Shimmy Shimmy is een onmiskenbaar popnummer getiteld "Freddy M. is in Heaven".

De titels van de nummers maken ook hier

nieuwsgierig, bijvoorbeeld "Who's the Guy in the yellow Pants", een opmerking van Kathleen McLean bij het zien van een oude foto met bandleden (Happy Hours). Een ander voorbeeld is "You'll know the Spot when you feel It", een titel in de stijl van Frank Zappa (Guilty Pleasures).

DUBBELCONCERTEN (DEEL 7)

Ook bij de categorie van concerten voor twee fagotten en orkest heeft Meijering er meer geschreven dan wie dan ook in deze serie. Er zijn er vijf voor twee fagotten en strijkers en een voor fagot, contrafagot en strijkers. In deze aflevering hebben we het over de oudste drie, in de volgende aflevering gaat het over de andere drie.

Locust Street Mantras (2017/2018/2020)

De titel verwijst naar de straat in Philadelphia waar het Curtis Institute is gevestigd. De fagottisten Kathleen McLean en David McGill studeerden er, het zijn ook de mensen aan wie het concert is opgedragen. Wat je zou verwachten bij een werk met mantra's in de titel, zijn repeterende stukken, de 'spreuken', die steeds herhaald worden. Dit is niet het geval, de muziek verandert steeds.

De fagotten en de strijkers zijn meestal niet met hetzelfde bezig. Ze hebben wel hetzelfde notenmateriaal, maar op andere momenten. De strijkers maken veel bijgeluiden doordat ze speelmannieren voorgeschreven hebben als spiccato (de strijdstok veert op en neer over de snaren), pizzicato (met de hand een snaar tokkelen), bartok-pizzicato (hetzelfde, maar dan zo dat de snaar de hals ook raakt). Er komen vrijwel alleen crescendi voor, geen decrescendi. Wanneer de sterkte terug moet, is dat stapsgewijs, zodat er weer ruimte is voor een nieuwe opbouw. Uiteindelijk monden de mantra's uit in *ffff*.

Afb. 3: Locust, solo fagotten, m. 16

Aan het begin zit een andere maatverdeling, op de manier die hierboven bij de elektro beschreven is. In een vierkwartsmaat 4x4 zestienden, zijn het 4x3+4 zestienden, zie Afb. 3. De fagotten spelen hier even parallel in kleine tertsen in de bassleutel. Over het algemeen vullen de twee fagotten elkaar aan.

Het duurt lang totdat de strijkers met de bijna repeterende noten van de fagotten meegaan, zoals in Afb. 4. In totaal heeft het stuk 520 maten, dus dit is de apotheose.

Soldier in Silhouette (2018)

Bij het beluisteren van de opname⁷ op youtube in een opname met Kathleen McLean en Cornelia Sommer als fagottisten onder leiding van Chiel Meijering zelf, is er een sterke associatie met l'Histoire du Soldat. Dit is geen toeval, de ondertitel luidt "Hommage to Igor Stravinsky's 'The

Soldier's Tale'(1918)". Aanvankelijk spelen de fagotten samen, terwijl de strijkers begeleiden (violen) en mars-achtige voetstappen vertolken (altviolen, celli en contrabassen). Gaandeweg komt er meer interactie tussen de groepen en verdwijnen ook de voetstappen naar de achtergrond. De overeenkomsten met Stravinsky worden minder en het wordt meer herkenbaar als een werk van Meijering.

Muggles (2018)

Dit is een werk voor fagot, contrafagot, strijkers, buisklokken en vibrafoon. Hoewel deze serie begonnen was als serie voor concerten voor twee fagotten en orkest, mag deze meedoen. Hij is te leuk om over te slaan. De fagot en contrafagot vormen als de dreuzels uit de titel vaak samen een front tegen wat er verder gespeeld wordt, soms doen ze mee met de meute. Onderling hebben ze

Afb. 4: Locust, m.511

7 youtu.be/YzdzHantDwE

niet steeds dezelfde functie. Meteen na de inleiding is het aan de contrafagot om solistisch te spelen, terwijl de fagot met noten op de tel samen speelt met de altviolen. Op andere plekken spelen de fagot en contrafagot elkaar aanvullende partijen. Ook zijn er plaatsen waar de dreuzels zich echt boos maken, zoals in Afb. 5.

Het principe van een unisono solo in fagot en contrafagot doet denken aan dergelijke solo's in de symfonieën van Sjostakovitsj. Vanwege de boventonen die elkaar versterken ondanks of eigenlijk dankzij het oktaaf verschil, zijn de instrumenten samen erg sterk.

Twaalf fagotten en orkest

Met de titel "The (green) reed which bends in the wind (is stronger than the mighty oak which breaks in a storm – Confucius)" componeerde Meijering een werk⁸ dat deels in première ging tijdens een dubbelrietdag

Afb. 5: Muggles, m.72

in 2018 op de universiteit waar McLean lesgeeft, Jacobs School in Bloomington Indiana. Het tweede deel werd gespeeld tijdens de idrs-conferentie in augustus van dat jaar in Granada. De spreuk van Confucius gaat over een buigzaam groen rietje, maar uiteraard hebben fagottisten een buigzaam rietje nodig dat geel is (of een van plastic). Het tweede deel begint zoals het eerste deel eindigt: de fagotten "stapelen" het uit-

einde van een kort fragmentje in zestienden tot een twaalf-stemmig akkoord, Afb. 6. In totaal maken ze vier keer een driestemmig grote-terts akkoord, van onder naar boven op b, bes, a en g. Het tweede deel begint met een vergelijkbare stapeling en dynamiek, nu zijn het drie grote-terts akkoorden, op c, bes en as en een verminderde op fis. In het tweede deel hebben de rieten het zwaarder dan in het eerste deel: het tempo is sneller, de dynamiek is sterker en de strijkers en de fagotten gaan heftig tekeer. Het stuk is gespeeld tijdens de IDRS-conferentie in Boulder, Colorado, eind juli van dit jaar.

Zie de DF-pagina's op fagotnetwerk.org voor klikbare links voor een aantal voetnoten in dit artikel.

8 deel 1: youtu.be/CDoluuYk3oM, deel 2: youtu.be/3KfZAqHqEys

Afb. 6: Solo fagotten: laatste maten deel 1

Bram van Sambeek plays Bach on the Bassoon

Composer Johann Sebastian Bach
Performer Bram van Sambeek
Period Baroque

Catalogue Number BIS-2637 SACD
EAN 7318599926377
Format SACD Hybrid

Release date Sep 2022
Total time 67'47

Following a rock/metal album recorded with his band ORBI [BIS-2297], Bram van Sambeek returns with his own idea of a dance album. For it he has selected four works by Johann Sebastian Bach that consist mainly of typical baroque dances – but just as van Sambeek's metal album wasn't made for headbanging, Bach's dances weren't meant for dancing, but rather to be listened to.

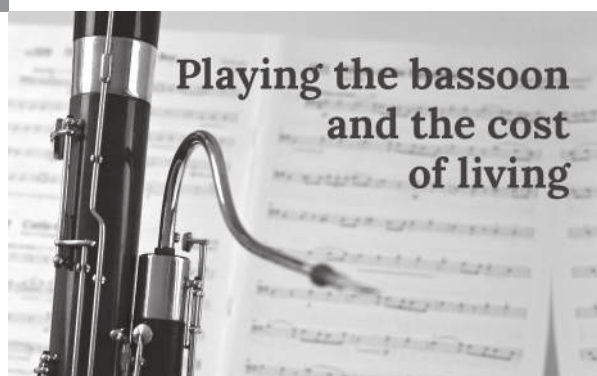
The disc opens with van Sambeek's own arrangement of the celebrated Partita in C minor for keyboard which he describes in

his liner notes as one of his favourite works to listen to. The arrangement includes every note of the original keyboard part and is for no less than eight bassoons – all played by van Sambeek using multitrack recording technique. The idea for this came from having spent months in lockdown due to the pandemic: even though musicians were unable to play together, the urge to play actual harmonies persisted. Four movements from another keyboard work – the French Suite No. 5 – are also included on the disc, but as these are melodic rather than contrapuntal they have lent themselves to be

arranged for a single voice. The remaining two works are the Flute Partita in A minor and Cello Suite No. 1, adding to an overall result which allows a new look on well-known works, with new nuances and colours.

Zie ook de DF-pagina's op fagotnetwerk.org voor de inhoudsopgave van de CD en luisterfragmenten.'

Playing the bassoon and the cost of living

The "cost of living crisis" is a real problem for many of us in the UK and around the world. It isn't cheap to buy or "run" a bassoon and it is likely to become more expensive in the coming months. So we thought it would be a good idea to think about how bassoonists can keep their costs down without giving up on the rewards of playing their bassoons. We put our heads together here and have come up with a short series of articles

which offer pointers on where you may be able to save money; and how, when you do need to spend money, you can minimise the outlay.

This first article looks at the regular expenditure which most bassoonists have to make. The second article will look at medium term expenditure and the third article will look at infrequent but larger expenditure. The cost of living crisis is of course caused by prices rising rapidly when incomes are failing to follow suit. Over time, the increase in prices is likely to level off and at some point incomes for most are likely to catch up, but between now and when that happens many people will be under pressure.

How much pressure and for how long depends on our individual circumstances as well as world events; some will cope relatively easily, while others will really struggle.

Bron: doublereed.co.uk

Zie ook de DF-pagina's op fagotnetwerk.org voor de link naar het volledige artikel.

FAGOT OP DE PLANKEN

Zaterdag 1 oktober 2022 – 10:30u en 12:30u.

Olifantje in het Bos, kindervoorstellingen door het Epos Ensemble met Anja Brons Almere Haven Festival, eposensemble.nl/Agenda.php

Zaterdag 1 oktober 2022 – 20:30u.

Openingsconcert Schiermonnikoogfestival, Dianto Reed Quintet met María Losada Burgo schiermonnikoogfestival.nl

Woensdag 5 oktober 2022 – 9:45u. en 11:00u.

Olifantje in het Bos, kindervoorstellingen door het Epos Ensemble Dorpshuis Hoeflo Harfsen, eposensemble.nl/Agenda.php

Woensdag 5 oktober 2022 – 12:30u.

Dutch Classical Talent Tour: Spaans repertoire door Dianto Reed Quintet Kleine Zaal De Oosterpoort, Groningen, diantoreedquintet.com/events

Donderdag 6 oktober 2022 – 9:45u. 11:00u. en 13:00u.

Olifantje in het Bos, kindervoorstellingen door het Epos Ensemble Dorpshuis Hoeflo Harfsen, eposensemble.nl/Agenda.php

Donderdag 6 oktober 2022 – 12:30u.

Dutch Classical Talent Tour: Spaans repertoire door Dianto Reed Quintet De Harmonie, Leeuwarden, diantoreedquintet.com/events

Vrijdag 7 oktober 2022 – 9:45u. 11:00u. en 13:00u.

Olifantje in het Bos, kindervoorstellingen door het Epos Ensemble Wijkcentrum Waterkracht Zutphen, eposensemble.nl/Agenda.php

Zondag 9 oktober 2022 – 11:30u.

Ludwig door Ensemble De Nootzaak met Suzanne van Berkum Amphion Cultuurbedrijf Doetinchem, ensembledenootzaak.nl/agenda

Zondag 9 oktober 2022 – 15:00u.

Dutch Classical Talent Tour: Spaans repertoire door Dianto Reed Quintet De Vereeniging Kleine Zaal, Nijmegen, stadsschouwburgendevereeniging.nl Woensdag 12 oktober 2022 – 12:30u. Dutch Classical Talent Tour: Spaans repertoire door Dianto Reed Quintet Muzenzaal, Musis Arnhem, musisenstadstheater.nl

Donderdag 13 oktober 2022, 20:00u.

Dutch Classical Talent Tour: Spaans repertoire door Dianto Reed Quintet Theater Orpheus, Apeldoorn, diantoreedquintet.com/events

Vrijdag 14 oktober 2022 – 20:30u.

Dutch Classical Talent Tour: Spaans repertoire door Dianto Reed Quintet Hertz TivoliVredenburg Utrecht, tivolvredenburg.nl/agenda

Zaterdag 15 oktober 2022 – 20:30u.

Dutch Classical Talent Tour: Spaans repertoire door Dianto Reed Quintet Veerensmederij Amersfoort, theaterveerensmederij.nl

Zondag 16 oktober 2022 – 11:00u.

De Wraak van Lorre, kindervoorstelling door het Epos Ensemble TivoliVredenburg, tivolvredenburg.nl

Zondag 16 oktober 2022 – 11:30u.

Dutch Classical Talent Tour: Spaans repertoire door Dianto Reed Quintet Theater aan het Vrijthof, Maastricht, diantoreedquintet.com/events

Maandag 17 oktober 2022 – 10:00u. en 12:00u.

De Wraak van Lorre, kindervoorstelling door het Epos Ensemble TivoliVredenburg, tivolvredenburg.nl

Vrijdag 21 oktober 2022 – 12:00u.

Dutch Classical Talent Tour: Spaans repertoire door Dianto Reed Quintet Nieuwe Kerk Den Haag, amare.nl

Zaterdag 22 oktober 2022 – 20:00u.

Concert met muziek van o.a. Poulenc en Beethoven door Solisten van het Concertgebouworkest met Helma van den Brink Edesche Concertzaal Ede, edescheconcertzaal.nl

Zondag 23 oktober 2022 – 11:00u.

Dutch Classical Talent Tour: Spaans repertoire door Dianto Reed Quintet Willem Twee Toonzaal, Den Bosch, diantoreedquintet.com/events

Zondag 23 oktober 2022 – 14:30u.

Rondom Willem Pijper door Hexagon Ensemble Slot Zeist, hexagon-ensemble.com/nl/concerten

Woensdag 26 oktober 2022 – 12:30u.

Dutch Classical Talent Tour: Spaans repertoire door Dianto Reed Quintet De Doelen Rotterdam, diantoreedquintet.com/events

Zaterdag 29 oktober 2022 en zondag 30 oktober 2022 – 10:00u.

Adams International Double Reed Festival, Ittervoort, m.m.v. fagottisten en contrafagottisten Inge Peters, Filip Neyens, Laurent Lefèvre, Andrea Cellacchi, Lola Descours, Geert Brouwers, Freek Sluijs, Margreet Bongers, Jos Lammerse en Giovanni Magni adams-music.com/festivals/adams_double_reed_festival

Zondag 6 november 2022, 15:00u.

Concert door ORBI met Bram van Sambeek Concertpodium Soest, concertpodiumsoest.nl/agenda

Donderdag 10 november 2022, 20:00u.

Heen naar de Natuur door Hexagon Ensemble Cultura Ede, hexagon-ensemble.com/nl/concerten

Zaterdag 12 november 2022 – 12:30u.

November Music door rietkwintet Calefax met Alban Wesly
Azijnfabriek Den Bosch, calefax.nl/agenda

Zaterdag 12 november 2022 – 20:15u.

Heen naar de Natuur door Hexagon Ensemble
Grote Kerk Muiden, hexagon-ensemble.com/nl/concerten

Zondag 13 november 2022 – 14:30u.

De Wraak van Lorre, kindervoorstelling door het Epos Ensemble
Theater Orpheus Apeldoorn, eposensemble.nl/Agenda.php

Zaterdag 19 november 2022 – 20:00u.

Doppio Espressivo door Camerata RCO met Bram van Sambeek
Cunerakerk Rhenen

Zondag 20 november 2022 – 11:30u.

Een eeuw geleden door Calefax Ensemble
Stadsgehoorzaal Leiden, calefax.nl/agenda

Woensdag 23 november 2022 – 20:15u.

Een eeuw geleden door Calefax Ensemble
Muziekgebouw aan 't IJ Amsterdam, calefax.nl/agenda

Vrijdag 25 november 2022 – 20:30u.

Klassiek in de Cloud met fagot-contrabas-piano trio Van Sambeek-Stotijn-Eijsackers
Cloud Nine TivoliVredenburg Utrecht, tivolivredenburg.nl/agenda

Zondag 27 november 2022 – 15:00u.

Tapasconcert: Bram van Sambeek, Rick Stotijn & Hans Eijsackers
Kleine Zaal Philharmonie Haarlem, theater-haarlem.nl

Zondag 27 november 2022 – 20:00u.

Een eeuw geleden door Calefax Ensemble
Theater De Brink, Zelhem, calefax.nl/agenda

Zondag 18 december 2022 – 16:00u.

Dutch Classical Talent Tour: Spaans repertoire door Dianto Reed Quintet
Kerk Zoelmond, Beusichem, theaterheerenlogement.nl

Woensdag 28 december 2022 – 19:30u.

Festival PAN 2022 met Calefax Ensemble
Muziekgebouw aan 't IJ, calefax.nl/agenda

Donderdag 29 december 2022

Souburg Cultureel met Ensemble Vijf!
Historische Kerk Souburg Oost-Souburg, ensemblevijf.nl

A hilarious duet for Renaissance bassoon and a very angry bird

<https://www.classicfm.com/music-news/videos/bassoon-bird-duet/>

Zie ook de DF-pagina's op fagotwetwerk.org

Gezocht: Een gebruikte Barokfagot, die niet meer bespeeld wordt.

Hallo fagotspelend Nederland en België, nu mijn pensioenleeftijd nadert, ben ik begonnen met lessen op de Barokfagot bij Wouter Verschuren en zoek ik een instrument om aan te schaffen. Als huidig fagotdocent voor mij een nieuwe uitdaging om nog veel te kunnen samenspelen.

Mocht U er eentje weten, dan maakt U me blij.

Graag reacties naar Janneke Boonstra

boonstraja@gmail.com.

Veertien solostukken voor fagot

DAAN BRONKHORST

Elke musicus speelt wel eens in z'n eentje. In coronatijden gebeurde dat nog vaker dan anders. Een solostuk komt als geroepen bij bepaalde gelegenheden: een evenement, ceremonie of feest, een proeve van kunnen in huiselijke kring of een toegift. Wat kun je dan zoal spelen? Hier veertien tips, grofweg gerangschikt naar de graad van technische moeilijkheid. Met bij elk stuk een korte toelichting die je eventueel ook met je toehoorders kunt delen.

Cant dels ocells

Fagottiste Marieke Stordiau nam *Song of the birds* op voor een Youtube-clip getiteld 'Marieke Stordiau slaat alarm'. Dat was in een serie waarin 34 Nederlandse musici, professioneel en amateur, in een estafette op het videokanaal in actie kwamen. Met telkens hetzelfde stuk, 'voor mensen aan de grenzen van Europa'. Het 'Lied van de vogels' komt uit de volksmuziek van Catalonië. De melodie is eenvoudig, in de vorm A-A-B-B. De tekst van het lied is niet politiek, het is een middeleeuws

gedicht over de Schepping. Het lied kreeg wereldfaam door cellist Pablo Casals. Die speelde het in de decennia dat hij in ballingschap leefde bij aanvang van al zijn optredens, uit protest tegen het regime van generaal Franco in Spanje. In een van de weinige filmbeelden die van Casals bestaan, zien we hem het stuk spelen in het Witte Huis in 1961 voor John en Jackie Kennedy.

Fagot: Het bereik van niet meer dan anderhalf octaaf leent zich goed voor allerlei instrumenten in allerlei transposities. Technisch is het helemaal niet moeilijk, muzikaal vraagt de simpele melodie om het vasthouden van de spanningsboog. Het korte stuk kan ook goed in ensemble worden gespeeld, met meerdere fagotten of in combinatie met andere instrumenten.

Johann Sebastian Bach, Minuetto I & II uit Cellosuite no. 1

Bachs *Suites à Violoncello Solo senza Basso* ontstonden tussen 1717 en 1723. De eerste vijf (van de zes) cellosuites vallen goed binnen het bereik van de fagot. Muzikaal is het gebruik van een fagot in plaats van een strijkinstrument niet altijd overtuigend, onder meer vanwege de vele twee- en drieklanken (op oude gamba's en cello's konden met een slap bespannen strijkstok drieklanken worden

MENUET I

gespeeld). Ook zijn nogal wat delen te lang om op een fagot meeslepend te blijven klinken. Maar vooral in de kortere delen doet de fagot het uitstekend. Zoals in de twee Minuetto's (waarbij het eerste wordt herhaald na het spelen van het tweede) van de eerste cellosuite in G.

Fagot: De weinige meerklanken kunnen als gebroken akkoorden worden gespeeld. De originele partituur heeft nauwelijks aanwijzingen, het is aan de uitvoerder om dynamiek en bindingen te bedenken. Net als de versieringen: zeker in de herhalingen kan de uitvoerder zich uitleven.

Gabriel Fauré, 'Après un rêve'

'Na een droom' is een van de *Trois mélodies* die Fauré publiceerde in 1878. De tekst van dit lied gaat over een gedroomde romantische vlucht met de minnaar. Het is oorspronkelijk een anoniem Italiaans gedicht dat door een Franse schrijver vrijelijk werd bewerkt. Het begint: 'In de slaap ben ik bekoord door je aanblik / Ik droomde van geluk, o luchtspiegeling / Je ogen waren zacht,

je stem was zuiver en warm / Je straalde als de hemel bij dageraad ...' Aan het eind ontwaakt de dromer, tot zijn spijt: 'Helaas! hoe verdrietig te ontwaken uit de droom / Ik roep je, nacht, geef me je begoocheling terug / Kom terug, mysterieuze nacht!'

Fagot: De omvang is minder dan anderhalf octaaf, het lage tempo maakt het technisch niet moeilijk. Het is een ideaal stuk om je toonvorming te oefenen. Fauré schreef een eenvoudige pianobegeleiding bij de stem, het stuk is echter ook heel mooi als solo.

Scott Joplin, The Entertainer

The Entertainer is een stuk voor piano uit 1902. Het is in de stijl van de 'ragtime', ofwel rafelmuziek. Dat is een vorm van jazz die in St Louis ontstond en zich kenmerkt door syncopen. De structuur is: Intro-AA-BB-A-CC-Intro2-DD. Aanvankelijk werd dit stuk verkocht als bladmuziek en als 'pianorol', een papieren rol met gaatjes die de toetsen van een pianola lieten spelen.

Wereldberoemd werd 'The Entertainer' door de film *The Sting* uit 1973, met Paul Newman en Robert Redford in de rol van meesteroplichters. Die film luidde ook een nieuwe bloei van de ragtime in. **Fagot:** Het is een pianostuk, maar doet het ook op een eenstemmig instrument

goed. De omvang is anderhalf octaaf, sommige passages kun je een octaaf lager spelen om meerstemmigheid te imiteren. Het is een prachtig stuk om je ritmegevoel te oefenen.

Saint-Saëns, 'De zwaan' uit *Carnaval des animaux*

'Le cygne' is het dertiende en een-na-laatste deel van het *Carnaval der dieren*, gecomponeerd in 1886. Camille Saint-Saëns schreef het voor cello en twee piano's. Er bestaan talloze arrangementen van, zoals voor contrabas met orkest en voor zangstem. Dit is het enige deel uit het Dierencarnaval dat de componist tijdens zijn leven in het openbaar liet spelen. De overige delen vond hij te

frivool, ze zouden zijn reputatie als serieuze componist schaden. De melodie van de zwaan duikt op in veel boeken en films. Aan het stuk wordt een kalmerende werking toegeschreven: daar schreef onder anderen Anna Enquist over. *Fagot:* Het stuk heeft oorspronkelijk een pianobegeleiding, maar klinkt ook heel mooi als solo. Het ritme is eenvoudig en

het tempo langzaam. De omvang is net geen twee octaven.

De voordracht vraagt een lange spanningsboog. Sommige cellisten gebruiken het stuk dagelijks om zich warm te spelen, want de uitvoering 'kan altijd beter'

Federico Maria Sardelli, *Recitativo* uit *Sonata in a minore a fagotto*

Dat dit het werk van een hedendaagse componist is, zou je niet zeggen. Federico Maria Sardelli, geboren in 1963, is een Italiaanse barokspecialist die een reeks suites en sonates componeerde in de stijl van Bach. Hij heeft zich heel goed eigen gemaakt wat karakteristiek is in melodie en harmonie van de solostukken uit de Barok. Hij is dan ook een groot kenner: onder meer is hij de officiële uitgever van de werken van Antonio

Vivaldi. Het *Recitativo* is een melodie als een guirlande die zich slingert boven een eenvoudige en langzame bas.

Fagot: De uitvoering laat veel vrijheid toe. Het bijschrift *a piacimento* betekent dat je accenten, tempo en dynamiek naar

eigen smaak kunt kiezen. De omvang is twee octaven. Als solostuk klinkt het uitstekend, maar nog mooier wordt het als je iemand vindt om de basnoten erbij te spelen.

Anoniem (Jean-Daniel Braun?), *Rondeau* uit 24 *Caprices*

De geschiedenis van deze solostukken is ietwat duister. In het aanhangsel bij een 'Sonate in e mineur voor fluit en basso continuo', gedrukt in Parijs in 1740, vinden we 24 verschillende stukken 'speciaal gecomponeerd voor het verbeteren van de embouchure en het gewennen van de hand aan moeilijkheden'. Die waren volgens het voorblad 'van deze auteur [Braun] en van anderen'. De stukken,

oorspronkelijk voor fluit of dwarsfluit, kunnen in Brauns uitgave ook op fagot worden gespeeld. Het zijn didactische stukken, sommige wat oppervlakkig, die in de 18e eeuw bij blazers erg populair waren.

Fagot: De *Caprices* bevatten geen lage tonen behalve in enkele passages die

door Braun speciaal voor fagot zijn bewerkt. De meeste stukken, waaronder dit *Rondeau*, hebben een bereik van twee octaven. Er zitten in dit stuk geen rusten, je moet dus ruimte creëren om adem te halen.

Domenico Gabrielli, *Eerste Ricercar*

Domenico Gabrielli (1651-1690) was in Bologna een van de pioniers van het barokcellospel.

De *Zeven Ricercare* ('onderzoekingen') uit 1689 zijn geschreven voor een klein type cello met draadgewonden darmsnaren. Die zorgden ervoor dat vooral de lagere noten veel beter aanspraken. De compositie is vrij, bijna

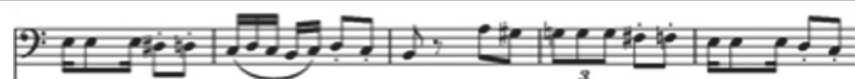

improviserend, niet volgens de indertijd gangbare vorm met herhaalde muzikale zinnen of een terugkerend thema. De partituur toont geen verbindingssbogen of dynamische tekens, en de versieringen bedachten de uitvoerders indertijd zelf.

Fagot: Het is een heel dankbaar werk ook voor fagottisten, met een lange doorgaande beweging. Het bereik is twee octaven. Er zitten nauwelijks rusten in maar ademmomenten zijn niet moeilijk in te lassen.

George Bizet, *Habanera* uit *Carmen*

Geen mens die deze muziek niet kent. 'Habanera' is de populaire naam voor een aria voor mezzosopraan, de eerste die de hoofdpersoon zingt in Bizets opera *Carmen* (1875). Carmen heeft veel vrijers voor wie ze haar liefdeslied zingt: 'Liefde is een rebelse vogel die niemand kan temmen, liefde is een zigeunerkind, ze heeft nooit enige wet gekend, als je

niet van me houdt hou ik van jou, als Ik van je hou pas dan maar op.' Ze verleidt Don José, manipuleert en behekst hem. Vreselijk verliefd verlaat die het leger en wordt dief en moordenaar. Als hij wordt opgepakt, wijst Carmen hem af want ze is nu verliefd op een ander. Bij een

stierengevecht treft ze de Don José die woest is van pijn en jaloezie; hij steekt haar dood.

Fagot: Een bescheiden bereik van een octaaf plus terts. Probeer de fagot als een zangstem te laten klinken.

Georg Philipp Telemann, Largo/ Vivace uit Fantasie no. 3

Georg Philipp Telemann publiceerde zijn 12 *fantasieën voor fluit solo* in zijn woonplaats Hamburg, in 1732-1733. Telemann had zich toegelegd op dergelijke stukken zonder begeleiding, hij schreef er ook voor viool en viola da gamba. Dat de fluitfantasiën ook op andere instrumenten konden worden uitgevoerd, sprak in die tijd vanzelf. Elke fantasie heeft twee of drie delen,

soms met een voorspel of tussenspel in een ander tempo. De stukken zijn nu standaardrepertoire voor (blok)fluitisten. De *Fantasieën* volgen elkaar stapsgewijs op van A majeur tot G mineur. Door wisselingen van register ontstaat de indruk van meerstemmigheid

Fagot: De stukken hebben een bereik van twee octaven. Je kunt ze transponeren naar een toonsoort die je goed ligt. Versieringen hoeft de uitvoerder meestal niet te bedenken, want die zijn al uitgeschreven. In de langzame delen kun je vertragen en versnellen.

Gaël Liardon, Allemande uit Suite pour basson seul en do mineur

Bij Liardon is hetzelfde het geval als bij Sardelli: een componist van nu die in de stijl van de Barok componeert. Gaël Liardon, in 2018 op de leeftijd van 44 jaar overleden, was een Zwitserse klavecijnist en musicoloog. In 2011 richtte hij in Genève het Sweelinck Ensemble op. Van hem is de uitspraak: 'De dictatuur van de atonale muziek is eigenlijk vergelijkbaar

met het communisme. Op een dag zal de hele wereld het erover eens zijn dat het een slecht idee was.' De Allemande uit zijn *Suite voor solofagot in c klein* is sprekend een stuk van Bach.

Fagot: Het stuk, oorspronkelijk geschreven voor viool, heeft een bereik van tweeënhalve octaaf met veel lage noten. Het stelt nogal wat eisen aan vingers en intonatie.

Claude Debussy, Syrinx

Dit werk, dat oorspronkelijk 'La Flûte de Pan' heette, is voor fluit solo en werd gecomponeerd in 1913. Al jaren had een fluitist bij Debussy gezeurd om een stuk gebaseerd op de Griekse mythologie. De componist gaf ten slotte toe en begon aan toneelmuziek, maar kwam niet verder dan deze melodie van een minuut of drie. In het toneelstuk speelt het wonderwezen Pan deze solo (syrinx

is een ander woord voor panfluit). Hij probeert er een nimf mee te verleiden, maar sterft kort daarop. Al vroeg werd *Syrinx* voor allerlei instrumenten getranscribeerd.

Fagot: Het bereik is twee octaven en het ritme is erg gevarieerd, met nogal wat incidentele voortekens en guirlandes van nootjes. Goede uitvoerders doen het klinken als een improvisatie.

David Bennett Thomas, Because

David Bennett Thomas (geboren 1969) is een Amerikaanse componist, docent aan de University of the Arts in Philadelphia. Hij heeft talloze stukken gecomponeerd voor solo-instrumenten, ensembles en koren, is actief in de jazz en produceert op Youtube video's met muziek en muziektheorie. *Because* uit 2016 is

gebaseerd op een schilderij van Jim Adams. Dit korte stuk van grote charme heeft een hedendaags idioom met een toegankelijk soepele melodische lijn.

Fagot: Het stuk heeft een bereik van B1 tot B4. Er zijn enkele snelle passages maar in het algemeen is het een kalm stuk met veel lange noten. De uitvoering vraagt precies vijf minuten.

Francisco Mignone, 'Valsa improvisada' uit Zestien walsen

De componist Francisco Paulo Mignone (1897-1986) was een prominente Braziliaanse componist van klassieke muziek, uit de generatie die volgde op de nationale muzikheld Heitor Villa-Lobos. In eigen land werd hij erg bewonderd vanwege zijn grote productie (hij schreef ruim duizend stukken) en zijn toegankelijke en inventieve stijl. De

Zestien walsen voor solofagot schreef Mignone toen hij al 85 jaar oud was. Er zit geen bepaalde volgorde in de walsen. Een Braziliaanse muziekcriticus hoorde in de stukken 'nacht, maanlicht, eenzaamheid, verlatenheid, liefdesverdriet, armoede, kindertijd en geluk uit het verleden'.

In 2017 zette Frans Robert Berkhout de reeks op cd. *Fagot:* De *Valsa improvisada* is niet voor beginners, maar een van de minder moeilijke stukken van de reeks. Het stuk heeft een grote omvang: van B₁ tot C₅. Belangrijk is het te spelen met het elan van een dans.

Luigi Concone, onbekend maar intrigerend

Rachel Talitman, Mavroudes Troullos | Preludes and Sonatas for harp and bassoon | Harp & Co.

De liefhebbers van harp en fagot kunnen met deze dubbel-CD van harpiste Rachel Talitman en fagottist Mavroudes Troullos hun hartje ophalen: daarop muziek van de voor ons tot nu toe totaal onbekende Italiaanse componist Luigi Concone. Concone zou in de eerste helft van de 19de eeuw geboren zijn in Turijn. Hij zou er leraar geweest zijn en muzikant aan de kapel van de Turijnse vorst. Verder zou hij, volgens de tekst in het bijhorende CD-boekje, gewoond en gewerkt hebben in Parijs. Wat niet vermeld wordt, is of Luigi Concone dan gelinkt kan worden aan de eveneens in Turijn geboren en in Parijs gewerkte zangleerkracht en componist Giuseppe Concone (1801-1861).

Er is relatief weinig werk gecomponeerd voor fagot en harp. Daar waar de harp eerder feeëriek, hemels en glissando klinkt, varieert het geluid van het baslid van de houtblazersfamilie van vrolijk en sonoor tot melancholisch en treurig. Mozart, Vivaldi en Schubert schreven wel concerten voor fagot. Mozart voegde daar ook een concerto voor harp en fluit aan toe, maar kamermuziek

waarbij beide buitenbeentjes gecombineerd worden is eerder zeldzaam.

De Belgisch-Israëlitische Rachel Talitman, die in België studeerde en ook doceerde aan de conservatoria van Brussel en Antwerpen, richtte in 2004 haar eigen label 'Harp & co' op om samen met bevriende soloïsten eerste opnames van het harprepertoire te bewerkstelligen. Samen met Mavroudes Troullos doet ze dat met deze opname

opnieuw: de zes sonates voor harp en fagot, geschreven door Luigi Concone, zijn een zogenaamde 'World Premiere Recording', ze werden dus nooit eerder opgenomen op plaat of CD. Het is voor de Grieks-Cypriotische fagottist Mavroudes Troullos, die in Athene, Leipzig en Brussel studeerde, en momenteel lesgeeft aan de muziekacademie van Sint-Pieters-Woluwe en doctoreert aan de K.U.Leuven, zijn debuutplaat.

Zijn zes sonates voor harp en fagot schreef Concone als een progressief werk, bedoeld voor zijn leerlingen. Wanneer we ze na elkaar beluisteren merken we dat de muziek zich ontwikkelt, rijker en voller wordt. Tegelijk weet de componist een sfeer op te roepen die zou passen als achtergrond bij tekenfilms en sprookjes. De verbazing die kinderen niet kunnen veinen zou zichtbaar worden bij het beluisteren van de unieke symbiose van twee bijzondere instrumenten. Maar ook volwassenen met een liefde voor harp en fagot zullen deze dubbel-CD zeker kunnen smaken. Het is met deze plaat zoals zo vaak: onbekend blijft onbeminde, tot iemand er iets mee doet.

Bron: <https://www.hagelandklassiek.be/luigi-concone>

Zie ook: <https://www.harpandco.be/?p=605>

De links staan ook op de DF-pagina op fagotnetwerk.org

Vulpen

De foto's tonen vulpennen, geïnspireerd door fagotten, merk Delta, model Puccini; met dank aan verzamelaar Ton Oltshoorn.

Grace Bernard Oforka, Composer

MIDORI SAMSON

Grace Bernard Oforka, also known as Graciedion, was born in Lagos, Nigeria in 1993. She identifies herself as a vocal coach, singer, music therapist, and African art composer. Speaking about the beginning of her musical journey, she credits the women who raised her:

My mother used to sing, and I always wished to sing just like her. But when she died very early in my life, I relocated to the Republic of Benin to live with my second family and an aunt who took me in as her daughter. She encouraged me to join the choir, and it was there that I started to develop my voice and improve as a singer. When I finished high school, I was at a crossroads: do I want to make music my career or do I want to do something else? The passion to do music kept running through me, so I made the decision to pursue it.

That decision led Oforka to continue studies in music education at the Federal College of Education, Abeokuta back in her home country of Nigeria. During school, she explored her voice more and began teaching everyone around her. “I used to train the choir in the church and at school. Sometimes I gathered students from my classes and trained their voices, even though I didn’t know it was an option to go into voice training as a profession.” In addition

to her dedication as a teacher and coach, Oforka’s passion for making music with children drives much of her musicianship and composing:

When I graduated from college, I started working at Ten Strings Music Institute, where I was introduced to the discipline of Music Therapy. While working with children that have autism and Down syndrome, I tried to find creative ways to translate music for them. That’s how I stumbled into composition and started writing music of my own. My first composition Kuzo mu ya be shi (“Come, Let’s Praise Him”), was a song for voice, recorder, and guitar with later additions of violin and cello. It premiered at Graciedion Chorale Society, which I formed in 2016 for training children with disabilities. There, I worked with other singers who joined me in performing that premiere and more of my compositions in concerts for the youth.

Oforka’s experiences as a music therapist heavily influence her composition methods and style:

When I am working with children, I have to get more creative in writing. I have one client who, when I first met him, hit me in the face. I was told by his nurse that whenever he sees a new therapist, he annoys them to try to end their sessions. It was so painful, and I did in fact want to stop the session. But instead, I reached for my recorder. I tried to improvise music that could catch his attention and mesmerize him. He looked at me, and kept staring at me, and I was able to win his heart with the sounds of the recorder. Some of my compositions come from improvisations on recorder, just like in that situation.

Oforka’s involvement in writing several pieces for the bassoon began when she was contacted by bassoonist Midori Samson in 2018:

That year I had a major setback. In January, I lost my beloved brother, Innocent Bernard. It really touched my heart; I was withdrawn for three months, away from everyone. I was in somber reflection because—since I lost my parents when I was fourteen—losing my brother was a fresh wound. It was in my state of somber that I was contacted by Midori, though she didn’t know what I was going through at the time. I was inspired immediately; I could feel myself forming the lines of Chegharia (“Repent”), but I didn’t have a full view of how the song would be. It took me quite a while to complete the work because of the state I was in. I didn’t tell her what I was going through, but I was fortunate to finish it a week before the scheduled premiere. After I completed it, I was worried that she would be disappointed. But as I was thinking about that worry, the next song, Nkowa (“Explanation”) came to my mind. I wanted to explain myself because I didn’t know the words to say to her. I didn’t want to make an excuse! Nkowa took me less than five minutes to create because it just came flowing out of my voice. I thank God the song came out beautifully. I can only imagine that such beauty can come out of that state I was in. That song gave me hope and courage to move ahead in my life because I was so withdrawn, and that was the beginning of my composition journey for the bassoon.

Since 2018, Oforka has written more works for the bassoon, including commissions from Terry Ewell: Abù nke Abù (“Tunes for the Book of Song of Solomon”), Aklunon Kou Noun Bla wou Miton (“Lord Have Mercy”) and Oluwatunmise (“God Has Redeemed Me”). She explains the similarity she hears between the bassoon and her native language:

I just love the sound of the bassoon. It relates to my language of Igbo. Chegharia and Nkowa are Igbo songs, and many of my other compositions are Igbo. Sometimes when I listen to other composers’ music for the bassoon, the sound reminds me of an Igbo man

speaking. I try to imagine how an Igbo man speaks, and I begin to hear in my mind how he would sing my lyrics. Then my compositions for bassoon begin to flow out of me.

All the above quotations were taken from a virtual interview with Oforka

conducted on October 15, 2021. In addition to her current role as the director of Graciedion Media Music and Vocal Institute, Oforka continues to contribute new works to the double reed repertoire. Her latest work, Naomil Adala mbà ("Naomil Don't Give Up") is for oboe and piano, commissioned

by Courtney Miller. The premiere is scheduled for May 13, 2022 at the University of Iowa. If you are interested in purchasing music by Oforka, visit GraciedionMedia.org (graciedionmedia.org/product-category/compositions/?currency=USD) or MidoriSamson.com/buy.

Midori Samson (she/her) is a bassoonist, educator, activist, and scholar. She currently teaches bassoon and music history at Oklahoma State University and performs with the Wisconsin Chamber Orchestra. Other recent collaborators include Yo-Yo Ma and Youth Music Culture Guangdong (China), Gabriela Lena Frank Creative Academy of Music, Mashirika Theater

Company (Rwanda), Artists Striving to End Poverty (India), Trade Winds Ensemble, and Project Tumugtog (Philippines). In addition to Chegharia and Nkowa by Grace Bernard Oforka, she has commissioned eleven other solo bassoon works by composers from across the African continent since 2017. MidoriSamson.com.

Het artikel van Midori Samson verscheen eerder in The Double Reed vol. 45, no. 1, 2022; en wordt hier overgenomen met toestemming van TDR-bassoon editor Ryan Romine.

Op de DF-pagina's op fagotnetwerk.org is een parallel artikel van Terry Ewell opgenomen over de muziek van Grace Bernard Oforka.

SPAM

In de DF-spambox verscheen recent onderstaand bericht

Mikhail Kovalchuk <komist2@gmail.com>

Aan: defagot@fagotnetwerk.org Op do 1 sep. om 19:38

Hallo. Ik heb een verzameling fagotten die ik wil verkopen. Beste wensen . Mikhail Kovalchuk

1. FAGOT de madera "L 91", 7 llaves, con tudel y estuche. (Año aproximado 1820) https://youtu.be/xk_ehfxJQdw
2. FAGOT de madera "KEY LONDON", 8 llaves, con tudel y estuche. (Año aproximado 1820 - 1830) <https://youtu.be/x92XUaCWpGA>
3. FAGOT de madera "JÉRÔME THIBOUVILLE LAMY PARIS", 10 llaves, con tudel y estuche. <https://youtu.be/IEiGFsEON-A>
4. FAGOT de madera "I. H. L. I.", 10 llaves, con tudel y estuche. (Año aproximado 1850) <https://youtu.be/4yopWMhAQ4s>
5. FAGOT de resina, (sin marca/inscripción) 17 llaves, con tudel y estuche. (Año aproximado 1920)
6. FAGOT de madera, "nº 38", 14 llave, sin tudel sin estuche.
7. FAGOT de madera, (sin marca/inscripción - posiblemente Alemania), 18 llaves /de plata?/, sin tudel, sin estuche. (Año aproximado 1850)
8. FAGOT de madera, "HAWKES & SON LONDON" 16 llaves, con tudel, sin estuche. (Año aproximado 1850) <https://youtu.be/o8NrBCLfKuM>

13.png
1.3MB

5.png
296.6kB

6.png
427.9kB

7.png
319.7kB

8.png
379.5kB

9.png
337.5kB

10.png
316.6kB

11.png
319.4kB

12.png
311.3kB

reed machines

for making inspiring music
we bring you worlds best reed machines

www.reedmachines.com